

tobožnjoj kronici iz VII. vijeka, premda nam se sve to čini fantastično i nevjerojatno. Poznata je činjenica iz povijesti, da su Neretljani iz kraja između Cetine i Neretve prešli i na susjedne otoke Brač, Hvar, Korčulu i Mljet. Po mišljenju Šišića i Jirečeka dogodilo se to tek u IX. stoljeću, dok po mišljenju nekih, a i po Ostojiću, bilo je to već u VII. stoljeću. Ostojić nam dakle pripovijeda, da su Neretljani navalili na otok Korčulu baš g. 642.; veli dalje, da te događaje njihove provale opisuje jedna suvremena kronika iz VII. vijeka, nađena nedavno, koju je napisao Ristle, dvorjanik nekog kralja, koji se bio sklonio na otok Korčulu, gdje je imao mnogo posjeda, i tu, braneći se od navale Neretljana, sagradio tvrđavu Kraljevac; ne mogavši njima odoljeti, pobjegao je s otoka i umro kod svoga brata Otoniera; Ristle je pak po kraljevoj smrti došao u Korčulu, gdje mu je sestra bila udata za Spaha, gospodara polja Sitnice, i našao sve opustošeno od Neretljana. Ostojić, pripovijedajući sadržaj kronike, citira, kao potkrepu, na latinskom jeziku razne stavke iz nje (u svojem djelu na str. 8—9, 22—23, 66—67, 106). Tragao sam za tom kronikom, propitkujući se na razne strane o njoj, i tražio sam je u biblioteci g. Manojla Ostojića u Blatu, Nikolina unuka i nasljednika njegove biblioteke, spisa i starina, ali je nijesam našao niti uopće saznao, gdje se nalazi. Da kažem istinu, čitavo mi je to pričanje bilo smiješno, s tim više, što bi po tobožnjem kroničaru iz VII. vijeka bila postojala topografska hrvatska imena Bradat, Blato, Kraljevac, Sitnica u doba prije dolaska i naseljenja slavenskog plemena Neretljana. Ipak sam držao, da uza sve to toj čudnoj kronici moram posvetiti izvjesnu pažnju; posao mi je bio time otežčan, što tu kroniku nijesam mogao nikako naći, pa se moram ograničiti samo na ono, što o njoj piše Ostojić, i na citate, koje on iz nje prenosi. Ostojić, premda diletant u istraživanju povijesti, bio je i previše ozbiljan čovjek, da bi sve bio izmislio. On je pred sobom imao sigurno kakav rukopis. Koliko ja mislim, ta je kronika neka mistifikacija, kakovih je inače bilo mnogo u starom, srednjem, a i u novom vijeku, ili blaže rečeno, jedno literarno djelo, sastavljeno poput kakova romana, valjda djelomično na temelju pučkog pričanja, a sigurno ponajviše ili možda potpuno iskićeno i izmišljeno kao plod fantazije piščeve. O Neretljanima i njihovim provalama po otoku Korčuli mnogo se i sada propovijeda u puku, ali pripominjem kao opće pravilo za Dalmaciju, da treba biti vrlo oprezan s tim narodnim tradicijama